34

Q. D. B. V.

CALCULOS IN VESICA FELLEA REPERTOS

DISPUTATIONE HAC INAUGURALI MEDICA,
ASSISTENTE DIVINA GRATIA,
JUSSU ET AUTHORITATE GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ,
SUB PRAESIDIO
VIRI NOBILISSIMI, EXPERIENTISSIMI AC EXCELLENTISSIMI,
DOMINI
ELIÆ CAMERARII,
MEDIC. DOCT. ET PROF. PUBL. ORDIN.
SEREN. WURTEMB. DUCIS CONSILIARII ET ARCHIATRI CELEBERRIMI,
DOMINI FAUTORIS, PATRONI & PROMOTORIS PIE DEVENERANDI,
PRO LICENTIA
Capeſſendi legitimè Honores Doctorales
Publico Eruditorum Examini ſubmittit
AUCTOR
JOH. JACOBUS FISCHERUS, Foro-Tiberianus.
Ad D. Aprilis Anno MDCCXXIV.
Hor. Locoque Conſ.

TUBINGÆ, Typis JOSEPHI SIGMUNDI.

VIRO
PLURIMUM REVERENDO, AMPLISSIMO atque DOCTISSIMO,
DOMINO
JOH. HENRICO BENCKERO,
Eccleſiæ Reformatæ, quæ Dieſſenhofæ eſt, Paſtori Vigilantiſſimo æquè ac Digniſſimo.
Præterea
BIGÆ FRATRUM GERMANORUM,
VIRIS
NOBILISSIMIS, EXPERIENTISSIMIS ac EXCELLENTISSIMIS
DOMINO
ERHARDO BRUNNERO,
Solingenſium Phyſico atque Copiarum, quas Seren. Elector Palatinus alit, Medico Feliciſſimo & Dexterrimo.
Atque
DOMINO
JONÆ BRUNNERO,
Med. Doctori & Practico Dieſſenhofæ Celeberrimo,
Dominis Patronis & Avunculis Honoratiſſimis,
Hanc Diſſertationem ſuam Inauguralem,
Cum obſequioſâ ſui commendatione
Non ſine pio ad DEUM voto pro ſalute ipſorum omnigena,
dedicat AUCTOR
JOHANNES JACOBUS FISCHERUS.

HOmo, divinum illud opificium, totius ferè in ſe univerſi reconditos theſauros gerens, cunctiſque, quæ ſuo mundus ambitu continet, animantibus præſtantia ac nobilitate antecellens, quantiscunque etiam à Sapientiſſimo Creatore exornatus fuerit beneficiis, tantis tamen poſt pernicioſum, & toti generi humano gemendum lapſum ſubjectus eſt ærumnis, ut non immeritò infelicis omnium miſeriarum epitomes nomen ſuſtinere poſſit. Haud equidem illi, qui primis potiſſimum vixerunt ſeculis, adeò numeroſam morbōrum ſtragem experti ſunt. Aſt depravatâ poſtmodum victûs ratione ex hac, tanquam ex Pandoræ pyxide, totidem prorepſerunt morbi, ut, utrum remediorum in ægrotantium ſolamen ab induſtriis

rerum naturalium ſcrutatoribus inventorum, anne verò morborum, aliâ atque aliâ facie corpora mortalium miſere exagitantium, numerus prævaleat, ambigere aliquis meritò poſſit. Quanto magis hoc fieri neceſſe eſt, ſiquidem, quæ durum non immeritò vocatur telum, neceſſitas & curta rerum omnium ſupellex, atque extrema tandem indigentia, cogunt hominem ad conquirendum ubicunque poteſt cibum, & replendum, fame non ſemel jam emaciatum, ventriculum.

Quod ipſum ſicuti fatum fuit quondam paupérculæ alicujus virginis, honeſti cæteroquin inter nos civis filiæ; Sic malorum quoque ilias, quæ per ultimos vitæ annos ſuſtinuit, & repertorum in cadavere curioſitas, digna mihi viſa fuit, quæ pro Themate Diſput. Inaug. ſeligerem & vires meas ac profectus qualescunque tentarem. Equidem benè novi, hoc ipſum thema meum, nec raritate ſuâ, nec commentatione & expoſitione mea Lectoribus ſeſe commendaturum. Quia tamen liberum fuerat, thema ſeligere quodcunque placeceret, hunc ipſum verò caſum mihi commendaverat, qui ſtudiorum meorum Auctor atque Ductor diu fuerat, Excellentiſs. Dn. Doctor BRUNNERUS, Avunculus meus Honoratiſſimus, qua-

propter

propter illum quoque volui retinere & exponere, vel ideo, quòd facilius mihi quidem futurum credidi, vires meas experiri circa caſum, quem ipſe quondam apud laud. modò Avunculum non ſemel ſaltem audivi, ſed autoptes etiam vidi, atque tandem poſt obitum ſectioni ejusdem ac inſpectioni adſtiti. Adhucdum enim hodie verum eſt, quod legitur apud Poetam:

Segnius irritant animos demiſſa per aures,
Quam quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus.

Tu modò, *Lector Benevole*, Primitiis hiſce meis fave, & ſicubi vel ceſpitavero, vel erravero, ignoſce.

CASUS.

IUvencula, Sutoris filia, annos circiter 20. nata, temperamenti cholerico-melancholici, quemadmodum ſerò admodum lunare tributum incepit ſolvere, ſic ejusdem anomalias & emanſiones ſubinde poſtmodum experta eſt, faciei colorem ab ultima quidem retro infantiâ pallidum, per ultimos autem vitæ annos ex bruno flavum exhibens, & à multo jam tempore languere ac marceſcere incipiens, tandem conqueri cœpit de dolore obtuſo *carpi dextri*, qui tandem intumeſcit & obrigeſcit. Accuſari primò voluit quædam ſubluxatio; unde per ſpir. vin. camphorat. tumor prius diſcuti, dein luxatum os reponi voluit, ſed fruſtra. Hinc igitur ad emplaſtra ventum eſt; quorum

 rum

rum varia fuerunt tentata & uſurpata, ſed itidem incaſſum. Apertus enim poſtmodum in parte inferiori carpus, ad radicem ferè volæ manus, non procul à loco, quo pulſum alias ſolent explorare Medici, poſtquam diu tenuem ichorem ſanioſum fudit, & conſolidationem omnem recuſavit, tandem in *ulcus* antiquum tranſiit. Quod cùm per biennium copioſam ſaniem funderet, vires autem atque habitum corporis ægrotæ penitus conſumeret, illa tandem œdematoſo modo in inferioribus ſubtumere, deſuper autem tabeſcere cœpit, donec poſtmodum accedente, & ad mortem uſque durante Diarrhœa colliquativâ in ſtatum ſceletiformem penitus redacta, placidè tandem exſpiravit, menſe novembri A. 1719.

Curioſus igitur, de internarum partium conſtitutione æquè ac de ulceris etiam penitiori conditione, Medicus Avunculus, cadaver cultro ſubjecit anatomico, & in illo ſequentia deprehendit notatu digna: In ulcere quidem *oſſa carpi* omnia *carie*, partim penitus *conſumta* & abſumta, partim undique & undique *arroſa* & digitis friabilia fuerunt deprehenſa. Viſcera verò, quod mireris, tantam labem vel à ſtatu naturali receſſum manifeſtum non exhibuerunt, ſi pallorem hepatis & flacciditatem inteſtinorum ac ventriculi (cujus pyloro facilè digiti ferè omnes quinque unius manus poterant inſeri) excipias. *Veſicula fellea* benè magna & bile turgida, cùm aperiretur, exhibuit non modo novem *calculos* phaſeoli ſemen magnitudine æquantes, verùm etiam inſuper copioſam ejusmodi *arenam* ſabuloſam, piſcium ovulis non malè forſan comparandam.

Bilis ipſa quantitate non peccavit, ejus enim ſufficiens omninò quantitas adfuit; Qualitatis autem vitium erat admodum notabile, quippe defecit à ſtatu naturali tam in colore & conſiſtentia, quàm in ſapore; Scilicet paucis: *alba* erat,

tenuis,

tenuis, fluxilis, *aquea* & *inſipida*, etiam inodora, tam in cyſtide, quàm in ductibus bilariis per hepar diſperſis.

Fuerunt autem iſti calculi ex rotundo anguloſi, glabri, admodum leves, digito facilè friabiles, extus nigri, intus lutei, cum ſtriis, quaſi fibrarum ordine à centro ad peripheriam tendente. Super linguam detenti atque dentibus comminuti fuerunt ſaporis ferè nullius, certè non amari, neque tamen merè terrei, vel margacei, ſed potius molliuſculi & quaſi butyroſi. Super carbones facilè liquati dederunt multum fumum, absque tamen fœtore notabili, absque etiam carbone quodam relicto. Super ferrum autem in candelæ flammulâ detenti & incaleſcentes, colliqueſcere ſtatim cœperunt, & in liquorem craſſiuſculum luteum abire, qui ab admiſſa tandem lampade flammulam facilè concepit.

Hos ergo calculos, in veſicula fellea repertos, ſelegi potiſſimum pro themate meo, cujus proin expoſitionem & illuſtrationem vix melius aggredi licebit, quàm diſpiciendo de hiſtoriis parallelis, & conquirendo ex obſervationum medicarum promtuariis caſus, huic noſtro vel ſimiles vel analogos quoscunque.

Equidem pleroſque illorum deprehendo ſtipatos *Ictero*, ita quidem, ut poſt atroces hypochondrii dextri dolores, vel præcordiorum anxietates, venerit tandem morbus ille regius, & per alvum cum fæcibus excreti fuerint calculi. Talis omninò eſt hiſtoria, quam recenſet *Sorbait*, Oper. Med. Tract. VI, Cap. V. de muliere 36. ann. quæ temperamenti ſanguineo bilioſi, habitu corporis gracili, poſt admiſſos in diæta errores multos, derepente incidit in icterum, cum oris amarore, totius corporis languore, nauſeâ, ſiti, cephalalgiâ, & ſimil. excrevit verò tandem, tinctura flava iterum remittente, aliquot per alvum calculos, pondere leviſſimos, & aquæ innatantes. Item

illa

illa, quam in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. III. A. IX. & X. recenſet *Dillenius*, de fœminâ Ictërico-colica, quæ poſt varia incaſſum uſurpata, tandem enemate feliciter injecto, per alvum cum ſtridore excrevit lapillos pluſculos, fulvos omninò ac ſi bile tincti eſſent. Et, quæ *B. Dn. D. Mezgero*, Prof. Med. quondam in hac Univerſitate Celeberrimo, occaſionem videtur dediſſe conſcribendi ſuum λιθογενεσίας ſcrutinium, ſeptuagenaria fœmina, quæ poſt atroces dolores colicos, & icterum tandem enatum,ſub alvi depoſitione ſenſum primò habuit, ac ſi ceraſorum nuclei ſimul ejacularentur, poſteà verò curatius in ſeq. alvi ſolutionem inquirens,ultra 30. calculos triangulares & copioſiſſimam inſuper materiam arenoſam granulatam deprehendit. Non prodierunt hoc modo vel excreti fuerunt ſponte calculi, quos deſcribit *Nicol. Guil. Beker*, in Miſc. Natur. Cur. D. I. A. I. O. XLIV. deprehenſos ſcilicet in cadavere Archiatri Cæſarei, qui poſtquam atrociſſimis doloribus iſchiadicis, aſthmate item & orthopnœa ferè confectus eſſet, tandem ictero ſuperveniente ſuccubuit,& in veſicula felleâ exhibuit 72. lapillos, coloris ex flavo nigri, magnitudine fabarum minorum ac piſorum; Similes proin illis, quos recenſet *Bonetus* in Anat. pract. L. III. Sect. 18. repertos in ſexagenaria vetula Bononienſi, quæ diutiſſimè auriginoſo laborans morbo tandem quoque fatis ceſſit. Et propter raritatem forſan ſuam non prætereundi lapides cœrulei, quorum plurimi dicuntur ſplendidi, anguloſi, & ſuperficietenus ita inter ſe cohærentes, ut unicus modò lapis primùm viſentibus judicatus fuerit, reperti omnes in veſicula fellea fœminæ, pertinaci ictero tandem mortuæ, prouti conſtat nobis ex ejusdem *laud. Boneti* Anat. pract. l. c. Quibus ſubjungi meretur alius,in eodem folliculo fellis repertus,calculus orbicularis, ex novem aliis figuræ triangularis ſibi invicem incumbentibus lapillis conſtans, coloris ſubviridis & ſplendentis; referente eodem *Boneto* Med. Sept.

L. III.

L. III. Sect. XIX. cap. 27. Imo ſpectant huc illi XXX. lapilli, quos, carbunculi inſtar pellucidos, in veſicula bilaria diſſecti quondam lictoris deprehendit Dn. *Georg. Scarpius*, Prof. Reg. in Academ. Monſpelienſi. Alios in cyſtide fellea deprehendit *Hagendorn*, ex viridi nigricantes, ponderis leviſſimi, ſaporis amaricantis, magnitudine nucis moſchatæ minoris, quos prolixius deſcriptos legimus in Ejusdem Hiſtor. Med. Phyſ. Cent. XI. hiſtor. 8. Uti viciſſim gypſeos tales & candicantes fuiſſe repertos docet obſ. 77. *Miſc. Natur. Cur.* Dec. II. Ann. V. Et *Alex. Deodatus* in veſiculâ dictâ deprehendit tres lapides caſtaneam æquantes, figurâ triquetrâ, nigros & gagatem referentes. Alium nucis juglandis magnitudine, ex una parte nigrum, ex altera croceum deprehendit & recenſuit *Fabr. Hildan.* cent. I. obſ. 60.

Nefas foret ſilentio præterire calculum tantæ molis, ut totam ferè cyſtidem repleverit, quem invenit *Timæus à Guldenklee* in quodam poſt diuturnos dolores arthriticos primò in icterum incurabilem, tandem verò etiam in aſcitem incidente, prouti videri eſt in Laud. Aut. L. III. C. 28. cui proin ad latus omninò poni poteſt ſimile exemplum, quod allegat *Mœbius* in Phyſiolog. Med. cap. 15. & alterum, quod occaſionem dediſſe videtur libello, cui tit. *Lithographiæ Curioſa*, quem edidit *Godofr. Stein*, Archiater Brandenb. Nec minus obſervatio *B. Dn. D. Wepferi*, quæ legitur in Miſc. Nat. Cur. D. III. Ann. II. nr. CXLIX. de jlei fiſtulâ, extra abdomen perviâ, quippe in illius virginis cadavere laud. Wepferus duos quoque calculos felleos, magnitudine nucis moſchatæ, ex oblongo rotundos, leviſſimos, flaveſcentes, cretaceos deprehendit. Quibus tandem licebit adjungere calculos in veſicula fellea repertos, Apoplexiæ auctores, quos in laud. *Miſc. Nat. Cur.* Cent. III. A. IV. O. CXLIX. proponit *Heldius*, conformiter illis, quæ obſerva-

ſervavit in ægroto ſuo *Gerbezius*, prouti conſtat ex earundem Miſc. Nat. Cur. Cent. I. & II. O. LVII.

Sed in viam redeundum, neque nudæ hiſtoriarum vel caſuum ſimilium recenſioni ſaltem diutius inhærendum eſt. In originem ergo calculorum noſtrorum & generandi modum inquiſituri non neceſſarium eſſe ducimus prolixè hic occupari circa negotium bilis, ejusque ſtatum naturalem, ſecretionem, & uſum, quippe quo labore feliciter defunctus eſt Celeberrimus Italorum Anatomicus, *Joh. Bapt. Bianchi*, editâ ſua *Hiſtoria Hepatica*, ad quam Benevolum Lectorem remittere fas eſt. Calculorum modò geneſin rimari, adeoque in originem eorum & phœnomena inquirere animus eſt. Quod ipſum dum aggredior, non poſſum non primo ſtatim loco mentionem facere *Paracelſi*, qui per ſuum *Tartarum* rem omnem exponere ſatagit, & prætendit, ineſſe humoribus noſtris particulas, quæ in cavitatibus, inſtar calculi ſolidi, concreſcant in lapillos, quos pro ſua reformandi & fingendi libertate vocavit *Ludos*. Notum verò eſt huic Paracelſi ſententiæ acriter ſeſe oppoſuiſſe *Helmontium*, qui in conſcripto hanc in rem tractatu de *Lithiaſi* totus in eo eſt, ut prætendat, tartarum illum non dari, in ſtatu neque naturali neque præternaturali deprehendi: Eſſe verò *ſpiritum* quendam, qui apprehendens *terram volatilem*, qualis aliàs urinæ inprimis incola, cum ipſa *coaleſcit*, ut quaſi duobus ſexubus concurrentibus connexio penitiſſima oriatur. Rem exemplo declarare volens conſiderare juſſit *offam*, quæ in momento temporis concreſcit & obtinetur à commixtis invicem ſpiritu volatili urinoſo & vinoſo inflammabili.

Mearum non eſt partium tantas componere lites; nec conciliare litigantes, nec vel excuſare vel redarguere Helmontianam offam conſtitui. Satius eſſe judico paucis declarare

mentem

mentem meam, & quid ego ſentiam, proponere. Scil. meo quidem tenui judicio acidum aliquod præternaturale coagulat particulas humorum alcalinas, inprimis ſi particulæ iſtæ adhuc multis moleculis terreis ſint remixtæ, unde etiam corpus poſtea generatur compactius. Ita quidem facilè, ſpero, diſpaleſcet, cur in illis locis, in quibus alcalia abundant, frequentius progignantur calculi, exempli gratia in renibus, & veſicula bilaria. Scilicet, ut renis & veſicæ calculum ſicco pede prætereamus, bilis nimium alcalina & particulis terreis referta coagulatur ab acido quodam peregrino, cujus frequentem præſentiam teſtatur experientia non una. Unde minimè neceſſum eſſe ducimus advocare *Spiritum* aliquem *Gorgoneum* lapidificum, vel ad *calorem* exſiccantem atque *frigus* nimium conſtringens provocare, aut *Spiritus urinæ* aberrationem & cum bile commixtionem fingere; Siquidem hæc omnia obſcuris modò terminis rem involvunt, nec ullum diſcentibus conceptum clarum ſuppeditant.

Interim poſita hoc modo cauſa proxima efficiens non excludit alias antecedaneas & remotiores, quas breviter modò recenſebimus. Ex rebus igitur Naturalibus primo ſtatim loco recenſeri meretur *temperamentum*, quod in noſtro ſubjecto accuſavimus cholerico-melancholicum, quippe quod bilis abundantiam & humorum acidorum terreis fixis particulis refertorum lentorem, & ad concretiones ejuſcemodi diſpoſitionem facilem infert. Uti ſimiliter ex non naturalibus ſuam quoque operam partemque contribuerunt *alimenta*, prava victus & vivendi ratio, quâ dum quævis alimenta, nullo prorſus habito delectu, egeſtas & neceſſitas noſtram ingerere coëgit, fieri aliter non potuit, quin ciborum in ventriculo concoctio turbaretur, chylus crudus generaretur, qui deinde cruditates parere, & ex cacochymia ſtatum corpori & toti maſſæ

ſanguineæ cachecticum inducere facilè omninò potuit. Equidem non ſpectat hæc noſtra ad modernos delicatulos & guloſos, nec deliquit in voluptatibus, quas accuſavit quondam *Seneca* in Epiſt. *Non erat olim neceſſe*, inquiens, *circumſpicere multa auxiliorum genera, cùm eſſent periculorum pauciſſima. Nunc verò quam longè proceſſerunt mala valetudinis? Has uſuras voluptatum pendimus, ultra modum fasque concupitarum. Innumerabiles eſſe morbos non mirabere, coquos numera. Quàm celebres culinæ ſunt? Quanta circa nepotum focos juventus premit? Tranſeo piſtorum turbam, tranſeo miniſtratorum, per quos, ſigno dato, ad inferendam cœnam diſcurritur. Quantum hominum unus venter exercet?* Nihilo tamen ſecius, quemadmodum pauperibus & mendicis ſolenne eſt, poſtquam aliquandiu caruerunt cibo, & famem ſuſtinuerunt, ſiquidem deinde potiantur illo, avidius ingerere & nimia ejusdem copiâ ventriculum prægravare, ut diſtenſus vim roburque ſuum & elaterem, ad concoctionem illorum, ſæpe crudorum, maximè neceſſarium, amittat, totumque chylificationis negotium pervertatur; Ita procul dubio etiam hæc noſtra frequentius hoc ipſo modo peccavit, poſteà verò triſtem quoque proverbii veritatem in ſuo corpore experta eſt: Vitium primæ coctionis non corrigitur in ſecundâ, multò minus in tertiâ. Aurem mihi inprimis vellicat mos patrius, & conſuetudo apud nos recepta, vi cujus faciles adeò ac frequentes ſumus in diætâ lacteâ. Notum enim eſt, quòd calculi proventus fieri uberior & concretio facilior prætendatur ab Authoribus in illis maximè, qui *lactis* atque *caſei* ingluvie delectantur, à quibus quippe ſucci lapideſcentes ampla incrementa capiunt, & tanquam in ubere terra felicius ſuccreſcunt. Videtur equidem lac propter ſerum butyrumque partim abſtergere, partim emollire, & acria ſalium ſpicula involvere ac irretire: Attamen propter particulas caſeoſas, ſalinas & tartareas futuro calculo largam ſugge-

rit materiam, adeò, ut ſuo jam tempore *Hippocrates* dixerit: Calculi principium ex lacte oritur, ubi puer lac impurum ex mamma ſugit; ſi quid enim in lacte non purum fuerit, illud in veſica fit lapis. Sed lacte adhuc nocentior eſt caſeus, qui propter tartareas ſalinas particulas ſanguinem inquinat, ſitim excitat, alvum adſtringit, ac conſumtis roſcidis particulis materiam calculoſam largiter ſuppeditat.

Cibus potum poſtulat. *Potum* ergò paucis etiam ſubjungo. Quemadmodum verò penuria non concedit æque pauperibus *vinum* pro potu ordinario, multò minus generoſum aliquod obtingit illis, ſed, ſi quidem aliquando ipſis vinum deguſtare liceat, tum plerumque auſterum illud, vile, acidum & recens adhuc eſſe ſolet, quod, ſiquidem forſan inſuper in terra limoſa vel argilloſa ſuccreverit, materiam calcariam, tartaream & lapideam ſubminiſtrare, & ad anguſtias tubulorum vaſorumque deponere facile poterit: *Aqua* verò ſimiliter paſſim malè audit, & variis impuritatibus ſcatere, modò limoſas terræ ſordes, modò calcarias ſaxorum particulas, modò ſimul metallicas & ſalino acidas pyritæ germinantis moleculas ſecum vehere dicitur. Qualibus omninò contentis adſcribere debemus uti Scelotyrben & Stomacacen, quibus Imperatoris Germanici exercitus à potu fontis maritimi olim infectus fuit, referente *Plinio* in ſua Hiſtoriâ Naturali; Ita etiam celebrem calculorum proventum, quem ab aquâ *Padi* potâ obſervant atque dolent ſcriptores Itali.

Ut *animi pathematum* quoque mentionem faciamus monet nos dicta noſtræ & expoſita hactenus vitæ conditio miſera, tenuis, paupercula. Quemadmodum enim temperamentum melancholicum per ſe inclinat ad triſtitiam & metum; Ita ſi accedat ipſi inſuper curta domi ſupellex, continua de conquirendo pane ſolicitudo, quin de illo obtinendo, adeoque

 vita

vitâ ſuſtentandâ, anxia quandoque deſperatio, non poteſt non ſanguinis circulus langueſcere, concoctionum ordo feriari, blandum & nutritium conſumi, ſecretiones verò & impuritatum excretiones intermitti, adeoque corpus iners torpidum ac cachecticum tandem fieri, craſſiores autem per naturam ſuam & facilè lapideſcentes particulæ concreſcere.

Quemadmodum verò cauſæ, rudi penicillo hactenus delineatæ, frequentes omninò ſunt, & longè tamen adhuc majori aliarum numero ſuperantur; Ita dolendum eſt quam maximè, correſpondere fœcundo huic cauſarum numero non minus frequentem calculorum in corpore humano proventum. Duodecim ſibi ſaltem cognita calculorum genera edito peculiari de calculis libello recenſuit quondam *Kentmannus*. Nec ferè pars eſt noſtri corporis, in qua non concretum habeamus calculum, ſi modò hiſtoriis medicis fides haberi poteſt.

Ita *craſſæ meningi* juxta torcular firmiter adhæreſcentem materiam lapideam rupis inſtar inæqualem & aſperam, aculeis multis & veluti cati vel felis unguibus, conchyliis variisque figuris diſtinctam & variegatam, *Cattierius* recenſet in obſ. Med. In *glandula pineali* plurimas arenulas aſperas, quæ propter magnitudinem calculi merebantur nomen, deprehenſas *Regn. de Graaf* deſcripſit in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. I. A. I. O. 127. & à *Sylvio* obſervatas *Isbr. Diemerbræck* in Anatom. L. III. C. 6. In anteriori *ventriculo cerebri* lapidem albicantem deprehendit *Theod. Kerckringius* in puero, glandulâ pineali penitus deſtituto. Alium, duritie & candore ſilicis æmulum, ad dextram falcis partem ſiſtunt *Miſc. Nat. Cur.* D. II. A. I. O. 31. In *naribus*, ſed bovinis, natum polypum ſaxeum, duos pugnos æquantem, ſe poſſidere quondam ſcripſit *Joh. Hadr. Slevogt*; & per *nares* emunctos calculos recenſet *Bartholinus* C. I. hiſt. anat.

anat. 33. In & ſub *lingua* repertos ſiſtit obſ. 1. Scholion cum analectis ad *Miſc. Nat. Cur.* D. I. A. III. uti etiam *Zacutus Luſitanus*, prax. admir. L. I. O. 78. In *auribus* notarunt ex *Jul. Caſſerio Placentino* de Org. Aud. C. 20. In *corde* viſos calculos annotavit laud. *Zacut. Luſitan.* l. c. atque *Sachſius* in oceano macro-microcoſmi, pag. 35. In *Pulmonibus* calculum facilè probant tuſſes lapidoſæ, quas recenſet modò laud. *Zacut. Luſitan.* l. c. & *Borellus* cap. 1. obſ. 67. In *ventriculo* non ſaltem hoſpitantur lapides bezoar, ex rupi capris petendi, verum etiam deprehenſi ſunt ventriculi humani fundo pertinaciter adhærentes, juxta epiſt. *Joh. Bilgeri* ad *Gr. Horſtium*, & *Hæferi* Hercul. Med. T. I. L. III. c. 1. Per *alvum* excretos collegit inprimis *Schulzius* in *Miſc. Nat. Cur.* D. I. A. III. O. 136. & *Schrœkius* D. I. A. IX. obſ. 90. quibus addi poſſunt inſuper non modò laud. *Miſc. Nat. Cur.* Dec. II. A. V. O. 197. D. II. A. VII. O. 136. & 202. & 244. D. II. A. IX. O. 137. tandem D. III. A. III. O. 21. & ad ejuſdem Dec. III. A. VII. App. p. 71. verùm etiam *virgo lapidicaca Bernenſis*, quam in ſuo Apiario recenſet *Joh. Jac. Harderus*, obſ. 80. & ex medicina comparata *equus lapidicacus*, quem peculiari programmate propoſuit laud. antea *Slevogt*; cui etiam ſubordinari omninò merentur obſervationes tam *Wedelij* in *Miſc. Nat. Cur.* D. I. A. III. nr. 246. quàm *Valentini* in Muſ. Muſæorum p. 439. In *meſenterio* concreti calculi tabis cauſa fuerunt fratrum trigæ in *Miſc. Nat. Cur.* D. I. A. III. O. 307. In *pancreate* deprehenſos calculos deſcripſit *Regn. de Graf*, tr. de ſucco Pancreat. cap. 7. & *Bonettus* in Anat. pract. L. III. Sect. X. O. 22. in Schol. In *utero* genitum fuiſſe calculum ſuo jam tempore teſtatus eſt *Hippocrates* Epidem. L. V. & *menſes arenoſos* recenſet *Schneiderus* d. Catarrh. L. III. S. 1. cap. 7. De *renibus* & *veſica* non eſt, quòd dicamus multa, quippe tortores iſtarum partium proh! dolor nimis quàm noti ſunt & graves.

Extractum ex *tumore humeri* lapidem duriſſimum, ovi figuram referen-

referentem, recenſet *Borellus* obſ. 87. cap. I. Ex *abſceſſu* dextri *hypochondrii* prope umbilicum egreſſos citrinos ſiſtit *Miſc. Nat. Cur.* D. II. A. I. O. 5. In *tumore genu* externi multos, quaſi in pera aliqua ſtrepitum, ſi quidem commovebantur, edentes notavit *Rufus* obſ. 5. *Sudorem arenularum* manipulatim collectarum obſervavit *Bartholinus* C. I. hiſtor. anat. 34. *Arteriarum lapideſcentium* vel *oſſeſcentium* exempla habemus non ſaltem in cervis, teſtimonio oſſis, quod κα]εξοχὴν de corde cervi vocatur in officinis pharmaceuticis, verùm etiam in hominibus, prouti teſtatur *Car. Piſo* d. ſeros. colluv. *Nic. Tulpius* in ſuis obſ. *Joh. Rhodius* in obſ. & inprimis *Miſc. Nat. Cur.* D. III. A. III. App. quibus coronidis loco addi poteſt erudita omninò Diſputatio quam ante paucos annos dedit publico *Exc. Dn. D. Salzmannus* ſub tit. de oſſificatione præternaturali. Ut nihil dicam de ſtupendis exemplis illis, quibus vel totum corpus in lapidem concreviſſe conſtat ex hiſtoria *fœtûs Muſſipontani*, extra uterum in abdomine reperti & lapidefacti, cum quâ conferri meretur *Schenkius* L. IV. atque *Joh. Alb. Hæduus* in pecul. tr. vel integras tamen partes noſtri corporis lapideam duritiem induiſſe novimus, prouti legimus in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. I. A. I. & *Barthol.* C. 6. hiſt. anat. 91. *Cerebrum bovinum petre factum*; apud *Dolæum* in encyclop. Med. L. III. cap. 13. *Renem lapideum*; apud *Heurnium mammas ſaxeas*; apud *Borell.* obſ. phyſ. Med. cap. I. *veſicam urinariam* ferè integram, & apud *Fernelium* d. part. morb. & ſympt. veſiculam *felleam* totam in lapidem concretam.

Hoc ſaltem mirum videtur, poſſe ejuſmodi calculos quandoque diu in corpore deliteſcere, nec ullum ſui præbere indicium, prouti teſtantur non modò multæ ex hiſtoriis ſupra allegatis, verùm etiam ipſi bilariæ veſicæ calculi, quibus, quamdiu in matrice ſua quieti jacent, communi practicorum conſenſu ſignum vel indicium pathognomonicum & infallibile

non

non datur ? Ubi tamen negari nequit, ſuſpicionem omninò latentis calculi præbere partim continua & quandoque ferè intolerabilia dextri hypochondrii tormina, ibi præcipuè, ubi ductus choledochus duodeno inſeritur, vomitus frequentes bilioſi, alvi durities, & calculorum, ſi per alvum quidem excernantur, bilioſus color totam ferè ſubſtantiam penetrans: partim verò & inprimis quidem icterum gravem ac diuturnum, vel colorem tamen faciei, quin totius ferè corporis, luridum & flavum, qui medicamentis, quandoque etiam efficaciſſimis, adhibitis non ceſſat; prouti expreſſis verbis teſtatur *Hoffmannus* in Diſput. de Ictero; & confirmant *Miſc. Nat. Cur.* ubi Dec. II. A. VI. O. 194. recenſetur hiſtoria militis, qui poſt diuturnum in regione hepatis dolorem, præ quo nec erectus ſtare, multò minus ambulare potuit, ſed in lecto ſemper incurvatus ſedere neceſſum habuit, tandem in cyſtide fellea exhibuit calculum ſemunciam pondere ſuperantem.

Utinam facilius procederet Therapia! Hæc apud noſtram fuit irrita & fruſtranea, quæcunque, cæteroquin etiam uſu probata multiplici, adhibuit Medicus, ſcopo inprimis corrigendi vitioſam humorum diatheſin, depurandi maſſam ſanguineam & roborandi viſcera.

Scilicet quemadmodum in curatione morborum primum eſt vitare cauſas occaſionales & diſponentes omnes, concretio autem calculorum talium deducta à nobis eſt in ſuperioribus maximè ab alimentorum vitio; Ita quilibet etiam facilè videt, curam potiſſimum in eo conſiſtere, ut alimenta, quæ prius ad calculum diſponere fuerunt dicta, vitentur, uſus rerum non naturalium legitimus prudenter dirigatur, tonus viſcerum confortetur, digeſtiones in primis viis atque maſſâ ſanguineâ promoveantur, ventriculus & inteſtina ab impuritatibus liberentur, obſtructiones viſcerum ſecretoriorum præcaveantur, aut

jam

jam factæ tollantur, atque tandem depurationes ſanguinis reſtaurentur; calculi verò jam concreti, atque forſan indurati, diſſolvantur atque foras è corpore eliminentur.

Quod poſtremum quidem num præſtare poſſit Medicus per *decoctum radicis graminis*, atque *Spiritum nitri dulcem*, prout promittit *Sylvius*, in Prax. Medic. L. I. C. 45. vel per *radicem curcumæ*, quam commendat *Hoffmannus*, in clav. pharm. L. IV. S. I. §. 129. vel per *bulithos* illos in boum ac porcorum felle, aut hyſtricum Indicarum ventriculo repertos, prouti legitur in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. I. A. III. obſ. 283. aliorum, & in praxi exercitatorum, judicio vel tentamini etiam, relinquo.

F I N I S.

D. T. O. M. Sit Laus Honos & Gloria.

Nobili & Præclariſſimo Domino Candidato

S. P. D.

PRÆSES.

QUandoquidem laudabili propoſito Diſputationem Inauguralem proprio Marte conſcribere, eamque Autopſiæ atque Obſervationi propriæ ſuperſtruere Tibi placuit; non potui non approbare egregium hunc conatum, quô ea, quæ apud Excellentiſſimum Avunculum oculis, animoque hauſiſti præcepta, incipis ad futuræ Praxeos, (quam auſpicatam velit eſſe Archiater ſupremus) feliciorem ſucceſſum unicè dirigere. Hæc enim Studiorum Tuorum meta, hic ſcopus eſt, Patriæ, proximoque inſervire omni opera, Studioque. Poterat Tibi Hiſtoria morbi propoſita amplioris ſcripti præbere materiam, ſi ad iſtam quoque manûs morboſæ cariem, cæteraque Symptomata penitius enucleanda applicare animum temporis anguſtia conſtrictum licuiſſet; poteras quoque earum, quas magno agmine allegas, concretio-

num differentias, easque cumprimis, quæ à veſicæ renumque calculis diſtinguunt tum originis, tum ſubſtantiæ ratione lapillos dictos felleæ cyſtidis, penitius determinare; Neque verò id ipſa temporis, atque instituti laudatiſſimi ratio permiſit; cum totus jam Tibi animus ſit in Noſodochiis Gallorum Celeberrimis, quibus ubi diu ſatis in commoda Tua ſolidiſſima fueris uſus, felici Te Deus itinere per omnes quas dehinc adieris terras benigniſſimè deducat, ut compleas ſpem patriæ, Honoratiſſimi Parentis, Magnique Avunculi, Per-Illuſtris Domini Bar. à Brunn (cui fortunatum Deus ſenium, vireſq; præſtet integras.) Hujusque premens veſtigia ad culmina artis fauſto Sydere aſcendas, divina benedictione feliciſſimo Praxeos exercitio largiſſimè adſpirante. Ita vale, Tuasque res omnes age feliciter!

STirpe ſatus Medicâ, genuina edoctus in Arte
Præcepta, in praxi ſpero ſecundus eris.

Hiſce Perinduſtrium Dn. Auditorem ſuum dimittit, & propitios viales Ipſi precatur

ALEXANDER CAMERARIUS, D.

ARchiater *Chriſtus*, vitæ melioris & Author
Et Princeps, nunquam deſit Amore *Tibi.*
Is Lapides tollat, qui noſtræ *Petra* ſalutis,
Vulnera pro nobis qui tulit atque crucem.
Quot { *Piſces* / Guttas } habet Oceanus, quot Littus arenas,
Tot *Tibi* det Gazas & bona dona *Deus.*
In *Te* lætentur per plurima luſtra *Parentes*;
Sis, *Fiſchere*, Tuæ ſtella decusque domus.
Vivant *Brunneri* Tecum, quos cultior Orbis,
Ut fas eſt, dudùm diligit atque colit.
Sic his in Terris *Tua Gens* clariſſima creſcit
Ac quondam in cœlis percipit omne bonum.

DEr { ſtarcke / weiſe / treue } Seelen-Artzt/ dem auch der Tod gewichen/
Als er voll Lieb und Huld vor uns am Creutz erblichen/
Laß ſie/ mein werther Freund! nie ohne Segen ſeyn
Und hebe immerdar die groſſe Sorgen-Stein.
Der Fels deß Heils/ von dem die Gnaden-Ströme flieſſen/
Quill' Lebens-Balſam aus und laſſe Sie genieſſen
Viel gutes erſtlich hier in dieſer kurtzen Zeit/
Und dann nach manchem Kampff dort in der Ewigkeit.
Es freuen ſich mit mir die Eltern ſo ſie ehren
Und mit beſonderm Fleiß Ihr Troſt zu ſeyn begehren.

Das Fiſcheriſch Geſchlecht und Brunneriſch mehr' ſich
So lang die Erde ſteht und lebe ewiglich.

Als Herr Candidat FISCHER von den Steinen rühmlich pro Licentia in Tübingen diſputirte/wollte dieſem ſeinem wehrtiſten Freund und Tiſchgenoſſen wegen nutzlich-angelegter Zeit und geſegneter Vollendung ſeiner Academiſchen Studien von Hertzen hiemit gratulieren/ auch Ihme und ſeiner vornemen FAMILIE alles beſtändige/fernere wahre Wohlergehen/ nebſt ſeiner Recommendation, gebührend anwünſchen

GEORG CONRAD PREGIZER, Prof. Theologiæ und Hiſtor. Sacræ Honorarius, auch Aelterer Abend-Prediger.

Glück zu! Geliebter Freund! Mann hört heut von Dir Proben/
Daß Jeder billich ſoll mit mir Dich höchſtens loben/
Dann Du beweiſeſt heut/daß die Gelehrſamkeit
In Deiner Edlen Bruſt ſich ihren Sitz bereit.
Nimm von Hygeia an die Hohe Doctors-Würde/
Die Du Dir nun erlangt durch Deiner Weißheit Zierde/
Und Fiſche gleicher weiß Dir einen ſchönen Schatz.
Sonſt gönne ferner mir bey Deinen Freunden Platz!

Mit dieſen geringen Zeilen gratulieret ſeinem Wehrteſten Freund von Hertzen zu abgelegten Specimine ſeiner Gelehrſamkeit/und dardurch erhaltenen Licentia Doctorandi, und empfihlet ſich Deſſer beſtändiger Gewogenheit

Sein ergebneſter Diener und Freund
Georg Friderich Gutermann/Bragoduno-Suev.
Med. Stud. Opp.

DUm fellem & lapides Tua diſſertatio monſtrat,
Ingenium vivit, Linguaque melle fluit.

Clariſſimo Domino Reſpondenti gratulabundus accinit
CHRISTOPHORUS FRID. SCHNEPFFIUS
Opponens.

FReundt! weil Er ſo gelehrt von ſeltnen Steinen ſpricht/
So werden ſich die Stein auch nicht undanckbar weiſen;
Gleichwie deß Künſtlers Fauſt den zarten Marmor bricht
Wann dort die Nachwelt ſoll der Helden Thaten preiſen
Ich ſeh' ſchon/ wie ſein Nahm in Gold und Porphyr glänzt/
Da man die Stein ſchon izt mit weichem Lorrbeer kränzt.

Hiemit wollte ſeinem hochgeſchäzten Hrn. Commenſali
ſeine gantz ergebenſte Gratulation conteſtiren
Deſſen gantz gehorſamſter Freund
und Diener
Jacob Ehrhart / Patritius Memmingenſis.

GRatulor ex animo Studiorum rite peractum
Curſum, jam jam TE præmia digna manent.
Sit quoque ſic felix TUA Praxis, & omne, quod optas!
Sic Tu contentus: Sic ego lætus ero.

Hæcce, amico ſuo præſtantiſſimo, in Cathedra optime, abſoluto ſtudiorum curſu, ſtanti, in ulteriorem ſui commendationem, & priſtinæ amicitiæ conſervationem, gratulabundus apponere voluit
M. JOHANNES ANDREAS FROMMANN,
Theologiæ Studioſus.

Wär mein Verſtand ſo hoh / als unſre Schweitzer-Berge
So würd' ich Deinen Witz / heut nach Verdienſt erhöh'n.
Itzt iſt mein Wunſch zwar groß/ doch mein Verſtand ein Zwerge/

Ich

Ich ſeh' erſtaunt die Kunſt / aus Deiner Feder gehn.
Nur alſo werd' ich einſt / Dich Groſſer Gönner! loben /
Wann man die Schweitzer mir / einfältig ſchelten will.
Geh't / tumme Neider geh't / ſeh't Fiſchers edle Proben /
Seh't wie ihn Phœbus krönt / was gilts ihr ſchweiget ſtill.

Hiemit empfihlt ſich dem gewogenen Andencken ſeines Geehrteſten Herrn Landsmanns / deſſen gehorſamſter Diener

VICTOR ALBERTUS HALLER /
Med. Stud. Helv. Bernas.

TE, Fiſchere! DEus ducat virtute per orbem,
Sic bene ductus eris, ſic benedictus eris.
Vive valeque diu, felicibus utere fatis,
Omnia fauſta Tibi, proſpera cuncta precor.

Hæc Nobiliſſimo ac Præclariſſimo Domino Candidato, Fautori & Amico ſuo æſtumatiſſimo, gratulabundus poſuit.

CHRISTIANUS ULRICUS PREGIZER. Phil. St.